

LÜHIDALT**Lääne-Virumaa talimängud Sõmeru vallas 2007**

Selle aasta maakondlikud talimängud toimusid Sõmeru vallas. 2006. aastal toimusid maakondlikud talimängud Tapa vallas, kus Sõmeru valla võistkond võitis Tapa valla meeskonna ees esikoha.

Peale korvpallivõistluse (Rakvere Spordihallis) toimusid võistlused Sõmeru vallas Uhtnas (male, kabe ja koroon), Sõmeru klubi võimlas (lauatennis) ja Mõedakul (suusatamine). Maakondlikud talimängud 2007 Sõmeru vallas võitis Viru-Nigula Sõmeru ja Tamsalu valla ees.

Tapa valda esindasid seekord 27 tublit talisportlast ning tegid seda igati tublilt. Parimate tulemuste eest hoolitsesid lauatennise võistkond (II koht) ja malevõistkond (III koht). Kokkuvõttes saavutas Tapa valla 27-liikmeline meeskond 13 esinduse seas VI koha.

Suusatamises sõitsid tublilt Liis Lanno (noorte klassis III koht) ja Anett Lanno, noormeestest Priit Randman (III koht), Kaarel Koitjärv, Asso Kesaväli, Taimo Siprea, Kert Kustavson.

Lauatennisest on saamas rahvaspordi kaudu uus arvestatav ala tulevikus, sest üle 10 tubli mängija on vallas seda ala juba viljelemas, tahtjaid on veelgi ning ka võistluste tulemused räägivad iseenda eest. Seekord võistlesid naisveteranide klassis Helga Vasemägi (I koht), naisteklassis Laii Einnmaa (III koht), meesteklassis Riho Kivisoo (III koht), Ivan Kaströkin (V koht), Ando Raudsepp, Jaanus Tamm, Tõnu Lilleorg. Malevõistkonnas esinesid edukalt naistest Teele Tali (III koht) ja meestest Rein Tali (V koht), Enn Koppel (VIII), Enn Kleemeier, Tõnu Veeremaa. Ainsa kabetajana Tapa vallast saavutas Heinar Tiidumaa tubli V koha. Vapratest meeskorvpalluritest käisid platsil Petri Tedrekull, Tarmo ja Kalle Ivainen, Vesse Pöder, Aigar Afanasjev, Siim Valdlöö ja Ahti Maripuu.

Sellel aastal toimusid veel Tapa valla osalusel Kõrvemaa talimängud Aegviidu vallas 13.–17.03.

13.03 ja 15.03 toimusid Jänedas spordisaalis võrkpallivõistlused meeste ja naiste arvestuses.

17.03 kell 10 pidi olema talimängude ametlik avamine. Kell 11 võistlused: suusatamine (distansid 200 m – 5 km kõikidele vanuseklassidele, nii meeste kui naistele), kombineeritud võistlus (ema + isa + laps – 16 a), perevõistlus (3 M, 3 N, 3 last – 16 a), mälumäng ja vallajuhtide võistlus.

Kahjuks väljakujunenud ilmaolud ei võimaldanud viia läbi planeeritud võistlusalasid.

Indrek Jurtšenko

Tutvumisreisist osavõtjad tegid Karepa klubis ühispidi Valli Lember-Bogatkina uusima maali “Vikerkaar” ees.

Foto Heiki Vuntus

Leader-reis naabrite juurde

27. veebruaril toimunud tutvumisreisil MTÜ Partnerid tegevuspiirkonda osalesid ka huvilised Rägavere, Linnape, Läste ja Pruuna külast. MTÜ Partnerid on üks 24 tegevusgrupist, mis tegutseb Eestis LEADER-programmi raames. Tegevuse eesmärk on edendada elu maapiirkondades kohalike inimeste koostöö kaudu.

Alustasime oma päeva Aasperi külamajast. Kohalikud eestvedajad tutvustasid maja ja jagasid selgitusi. Külakeskuseks kohandati mitmeid aastaid kasutatult seisnud ja üsna viletsas seisus endine kolhoosikontor. Hoone ehitati eelmise Eesti Vabariigi algusaastail kolonel Vahele. Suurem osa finantsvahenditest on saadud meetme 3.3 ja 3.5 raames. Kohalike ettevõtjate ja valla rahaline abi külakeskuse loomisel ei ole ka just väike. Maja mahutab nii noori kui eakaid. Mitmekes tegevuseks planeeritud ruumid vastavad huvi-

aladele. Aasperi külamaja kasutavad kuue ümberkaudse küla elanikud.

Järgmiseks tutvustati Karepa küla kultuurimaja. Hoone on ehitatud seltsimajaks aastal 1938. Nii nagu meie külapildis üsna tavaline, oli ka see hoone seisnud aastaid tühjana.

Materiaalset abi kultuurimaja remondiks sai külarahvas samuti abiprogrammidest, kohaliku vallalt ja sponsoritelt. 87 000 krooni kogusid aktivistid vabatahtlikest annetustest omakandi rahvalt. Karepa fenomeniks on eriti kokkuhoidev kogukond.

Lõunat pakuti õppepäevast osavõtjatele Vinni spordikeskuses. Ühtlasi tutvustati kompleksi tegevust. Ka kaasaegses hoones on igasugune projektide teel saadav toetus teretulnud. Kui kohaliku valla ja rahva huvid kattuvad, on abirahade taotlemine Euroopa Liidust suureks abiks kohalikule

arendustegevusele.

Viimasena külastasime Roela külakeskust. Roela rahvas on kooskaimise mured lahendanud erinevalt kõikidest teistest. Ära on kasutatud Roela kultuurimaja kelder, vana katlamaja ja tühjana seisnud laoruumid. Remondiraha saadi samuti abirahadest ja vallalt. Külakeskuse loomisel on suure töö ära teinud kohalik aktiiv.

Meie materialistlikus maailmas kiputakse paraku unustama, et kodukohatunne on seotud inimeste omavaheliste heade suhete ja seltsielu arenguga. LEADER-programm pakub meile finantsabi külaelu edendamisel. Kui meie endi hulgas leidub eestvedajaid, nagu neid on Aasperes, Karepal, Vinnis ja Roelas ja kui külarahvas, on valmis ühistevõimeks on lootust külaelu edenemisele. Aktiivsed inimesed maal, astuge ette!

Huvireisist osavõtnute nimel
Tiiu Kaasik

Emakeelenädal gümnaasiumis

Meie kooli algklasside õpilaste emakeelepäeva üritused saab kokku panna mõttesse “Loen ja kirjutan”. Ühele väikesele koolilapsele on väga tähtis lugeda ja kirjutada, et edaspidi saadud oskustega suuri koolitarkusi koguda.

Emakeelepäeva üritustega alustasime juba 9. märtsil. Sel päeval kogunesid kooli meediaklassi kõik algklasside õpilased. Õpetaja Lea Oja oli arvutimede abil kokku pannud huvitava nuputamistunni lasteraamatutest, mõistatustest, vana sõnadest ja pildinaljadest. Iga õpilane sai oma tarkusi näidata ja teiste õpilastega võistelda.

Sel esmaspäeval toimus kõikides klassides ilusa käekirja tund.

Igast klassist valiti 10 ilusamat tööd ja pandi 1. korruse stendidele kõigile vaatamiseks. Selle ettevõtmise eestvedajaks oli õppealajuhataja Tiina Piip. Kooli raamatukogus avati näitus meie laste lemmikraamatutest. Iga raamat vääril lugemist, süski mõni meeldib rohkem. Nendest raamatutest oligi näitus. Samuti külastati linna lasteraamatukogu näitust “Raamatutegelaste kodud”.

Teisipäeval oli igas klassis tund “Mulle meeldib see raamatutegelane”. Selles tunnis said lapsed oma lemmikutest rääkida ja teistele loetud raamatut tutvustada. Pärast valmistati oma lemmiktegelastest pabernukk ja viidi stendi-

dele.

Emakeelepäeval, 14. märtsil toimus kooli aulas ühine emakeeletund. Selle tunni viisid läbi eesti keele ringi õpilased. Ilusaid laule emakeelest laulsid õpetaja Jutta Roditšenko laululapsed. Nüüd võeti kokku eelpool tehtu ja kiideti tublimaid üritustel osalejaid. Väga huvipakkuvaks kujunes kõigile see emakeeletunni osa, kus õpetajad rääkisid oma lapsepõlve raamatutest ja lemmiktegelaskujudest. Lugemise kasulikkusest ja oma lugemistest pajatas meile kooli direktor Elmu Koppelman.

Pilvi Kangas,
algklasside eesti keele ringi õpetaja

LÜHIDALT**“Tuleohutu kodu 2007”**

Suitsuandurid on kõige lihtsamad ja odavamad vahendid, mille abil on võimalik tulekahjude varajane avastamine ja sellest tulenevalt ka nende kiire likvideerimine.

Ida-Eesti Päästkeskuse Tapa Tugikomando pealik Aron Jaanis paigaldas sel nädalal projekti “Tuleohutu kodu 2007” raames suitsuandurid Tapa valla 10 pere kodusse. Suitsuandurite paigaldamisel nõustas Aron Jaanis peresid nende kasutamise osas. Suitsuandurite kasutuselevõtmine kodudes suurendab oluliselt elanikkonna turvalisust, vähendab tuleõnnetustes hukkunute arvu ning hoiab ära suure hulga vara hävimise.

Järgneva nädala jooksul paigaldab Tapa vallavalitsus suitsuandurid ka mitmetulundusühingute ruumidesse, kus toimub sotsiaalteenuste pakkumine.

Ene Augasmägi, sotsiaalnõunik

Avalikul liiniveol kehtestati sõidusoodustusi

Maavanem Urmas Tamm kehtestas alates 2007. aastast Lääne-Viru maakonna avalikul liiniveol sõidusoodustuse 50 protsenti pileti täishinnast sügava puudega isiku saatjale ja puudega lapse saatjale.

Soodushinnaga sõidu õigust tõendavateks dokumentideks on puudega lastel – arstliku ekspertiisi komisjoni otsus (koos isikut tõendava dokumendiga) ja sügava puudega kuue- teistaastastel ja vanematel isikutel – arstliku ekspertiisi komisjoni otsus (koos isikut tõendava dokumendiga).

Sõidusoodustus 50 protsenti pileti täishinnast maakonna avalikul liiniveol sügava puudega isiku ja puudega lapse saatjale kehtib sõitmisel koos saadetavaga.

Ene Augasmägi, sotsiaalnõunik

22. märtsil kell 17 Tapa linnaraamatukogus Harri Allandi koostatud raamatu “Tapal paiknenud Soomusrongirügement sõnas ja pildis” esitlus

Riigikogu valimis- tulemused Tapa vallas

Kandidaadi nr/kandidaat/J1/J2/J3/J4/kokku

J1 – Jaoskond nr 1, Tapa piirkond
J2 – Jaoskond nr 2, Lehtse piirkond
J3 – Jaoskond nr 3, Jänedä piirkond
J4 – Jaoskond nr 4, Saksi piirkond

Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid 34/12/9/2/57: 155. **Andrus Mänd** 15/0/0/16; 156. **Raul Issi** 15/7/4/2/28; 157. **Aili-Malle Mantsik** 1/4/5/0/10; 158. **Heimar Siirak** 2/0/0/0/2; 159. **Janar Tiidermann** 1/0/0/0/1; 160. **Arvo Kivisto** 0/0/0/0/0.

Eesti Keskerakond 540/119/25/76/760: 266. **Toomas Varek** 249/30/8/27/314; 267. **Toomas Väinaste** 11/1/1/2/15; 268. **Urmes Tamm** 135/6/1/12/154; 269. **Einar Vallbaum** 41/60/2/5/108; 270. **Liis Tappo-Treial** 47/17/10/22/96; 271. **Olev Puldre** 5/0/1/4/10; 272. **Andres Sõber** 22/2/2/1/27; 273. **Peep Vassiljev** 30/3/0/3/36.

Eesti Reformierakond 378/88/57/73/596: 391. **Kristiina Ojula** 221/54/34/43/352; 392. **Robert Antropov** 104/17/11/23/155; 393. **Ants Leemets** 27/5/11/4/47; 394. **Andres Ots** 13/2/0/0/15; 395. **Georg Gavronski** 10/3/0/1/14; 396. **Erkki Laidinen** 0/0/0/0/0; 397. **Priit Prammann** 0/2/0/0/2; 398. **Matti Jõe** 3/5/1/2/11.

Eesti Iseseisvuspartei 9/1/1/2/13: 464. **Sven Sildnik** 9/1/1/2/13

Eesti Vasakpartei 2/0/0/1/3: 476. **Priit Jaaniste** 2/0/0/1/3.

Erakond Isamaa ja Res Publica Liit 261/63/44/56/424: 540. **Marko Pomerants** 200/50/34/16/300; 541. **Mihkel Juhkami** 13/1/1/1/16; 542. **Tiia Sihver** 15/6/5/3/29; 543. **Sven Kesler** 3/2/1/1/7; 544. **Ain Suurkaev** 15/1/1/34/51; 545. **Hannes Mets** 6/0/1/0/7; 546. **Indrek Klammer** 2/1/1/1/5; 547. **Rainer Miilto** 7/2/0/0/9.

Vene Erakond Eestis 13/0/0/0/13: 626. **Jevgeni Maltsev** 10/0/0/0/10; 627. **Rimma Polonskaja** 3/0/0/0/3.

Konstitutsioonierakond 9/0/0/0/9: 676. **Boris Voronov** 9/0/0/0/9.

Eestimaa Rahvaliid 49/15/7/22/93:

753. **Vello Tafenu** 9/0/3/5/17; 754. **Andrus Blok** 2/1/2/7/12; 755. **Õie Reineberg** 5/10/2/2/19; 756. **Mare Taar** 0/0/0/1/1; 757. **Samuel Golomb** 2/1/0/1/4; 758. **Henry Kallaste** 17/1/0/4/22; 759. **Toivo Leemets** 13/2/0/1/16; 760. **Hanno Nõmme** 1/0/0/1/2.

Sotsiaaldemokraatlik Erakond 290/75/38/49/452: 878. **Kadi Pärnits** 94/19/7/12/132; 879. **Indrek Saar** 72/22/10/12/116; 880. **Kuno Rooba** 112/29/17/19/177; 881. **Vardo Arusaar** 6/0/3/0/9; 882. **Riina Veidenbaum** 2/1/0/0/3; 883. **Jaak Läänemets** 0/3/1/3/7; 884. **Kairit Pihlak** 2/1/0/0/3; 885. **Karl Mäesepp** 2/0/0/3/5.

Erakond Eestimaa Rohelised 162/41/28/23/254: 1003. **Andres Jaadla** 58/2/7/12/79; 1004. **Tamara Vahtra-Aasmets** 9/0/1/1/11; 1005. **Ivar Jüssi** 46/3/4/2/55; 1006. **Allan Jaakus** 0/0/0/0/0; 1007. **Talvi Ausma** 3/0/0/0/3; 1008. **Kalju Soomeri** 42/35/9/6/92; 1009. **Enn Õunapuu** 4/0/7/0/11; 1010. **Velju Mark** 0/1/0/2/3.

KOKKU: 1747/414/209/304/2674
Osavõtt, % 48,0/53,9/52,8/49,0/49,3

Erakondade pingerida valimistel saadud häälte alusel Tapa vallas: **1. Eesti Keskerakond 760 (28,4 %)**, **2. Eesti Reformierakond 596 (22,3 %)**, **3. Sotsiaaldemokraatlik Erakond 452 (16,9 %)**, **4. Erakond Isamaa ja Res Publica Liit 424 (15,9 %)**, **5. Erakond Eestimaa Rohelised 254 (9,5 %)**, **6. Eestimaa Rahvaliid 93 (3,5 %)**, **7. Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid 57 (2,1 %)**, **8. Eesti Iseseisvuspartei 13 (0,5 %)**, **9. Vene Erakond Eestis 13 (0,5 %)**, **10. Konstitutsioonierakond 9 (0,3 %)**, **11. Eesti Vasakpartei 3 (0,1 %)**.

Isikute pingerida valimistel saadud häälte alusel (üle 100 hääle) Tapa vallas: **1. Kristiina Ojula 352 (13,2 %)**, **2. Toomas Varek 314 (11,7 %)**, **3. Marko Pomerants 300 (11,2 %)**, **4. Kuno Rooba 177 (6,6 %)**, **5. Robert Antropov 155 (5,8 %)**, **6. Urmes Tamm 154 (5,8 %)**, **7. Kadi Pärnits 132 (4,9 %)**, **8. Indrek Saar 116 (4,3 %)**, **9. Einar Vallbaum 108 (4,0 %)**.

Haridusejutud Tapa gümnaasiumi tööde ja tegemiste põhjal

Elu areneb. Uued tuuled poliitikas, hariduses, vanemate suurenenud ootused – need on selle artikli märksõnad koolielust ning võimalikest lahendusteedest.

Tapa vald on sotsiaalse kihistumise mõttes väga kirju – siin on peresid, kelle lapsed on huvitatud hästi ja väga hästi õppimisest, on õpilasi, kelle võimed on head, aga tahe, kodu nõudmised nõrgad ning eesmärgid madalad. Ja on õpilasi, kellel ei ole mingit huvi koolitöö vastu. Kodu toetus lapsele on nõrk ning suhe kool-kodu olematu.

Olen olnud aastaid seda meelt, et kõik inimesed peavad saama, oskama ja tahtma teha kõiki tegevusi võrdselt. Olen ka sellest aru saanud, et see on ilustatud elukäsitlus ning mingil määral maksimalistlik püüe paremusele. Kuid elu areneb, ühiskond läheb oma teed. Kõiki ei saa vedada järele, need, kes tahavad rohkem, peavad seda ka saama. Kõikidele Tapa kooli õpilastele peab andma võimaluse olla edukas omamoodi oma võimete, püüdluste tasemel. See õpilane, kes on täis tahtmist õppida, kellel on kodu tugi ning eesmärgid, peab saama koolis sellise keskkonna, mis aitab tema arengule kaasa. See, kellel puudub sügavam huvi õppimise vastu, ning need, kes segavad oma mittetahtmisega teisi õpilasi, peavad olema oma keskkonnas ning oma eesmärkideni pürgima.

Eelmisel õppeaastal oli suur probleemipunkta lahendamine 7. klassides (sellel õppeaastal 8. klassid). Diferentseerisime klassid, tekkis 8.c klass, kuhu valisime-koon-

dasime õpilased, kes tahavad pingutada ning koolis parimat saavutada. Sellega kaasnes muidugi ka mitmeid lisaprobleeme, aga tegu on praegu ennast õigustanud. Samuti toimusime 6. klassides (praegused 7. klassid), diferentseerisime klassid mitmes aines, et saaks paremini õppida.

Ilmselt peame järgmisest õppeaastast sama teed minema ka 5., 6. ja 7. klassis, et saavutada õpilaste optimaalne õppimismeeleolu. Tapa gümnaasiumis töötavad psühholoog, logopeed ja sotsiaalpedagoog.

Psühholoogi juures käib aasta-aastalt aina rohkem õpilasi, noore inimese probleemid on suured ja harilikult on need komplekssed seosed – kodu, isiklik elu, kool.

Sotsiaalpedagoog väidab, et aina rohkem ühiskonna, kodu sotsiaalseid probleeme tuleb kooli sisse, mida peab siin lahendama. Arvan, et kool on kodukandi “perepilt”.

Logopeedi sõnul vajab aina rohkem õpilasi logopeedilist abi. Kodune ettevalmistus kooliks on tihti poolik või mõnel kooliealisel lapsel nõrk. Lapsevanem ei oska või ei jõua oma last kooliks ette valmistada.

Tapa gümnaasiumis on katsetamisel nn koolirahuklass, kus saab kasutada individuaalõppe vormi osade õpilaste õpetamisel. Oleme tööle võtnud abiõpetaja, kelle ülesannete hulka kuulub selliste õpilaste abistamine õppetöös.

On kerkinud küsimus, kas teha kaks kümnendat klassi, kus üks oleks keskendunud kõrgkooli õppimise suunas ja teine eelkutsõppele. Otsime lahendusi, et iga õpilane, kellel on tahet, saaks 2007/

2008. õppeaastal Tapa gümnaasiumis vajalikku õpetust.

Lugupeetud lapsevanemad, kool ja tema õpilased on teie nägu. Kui te tahate, et teie laps saab parima Tapa gümnaasiumis, siis vajab laps teie tuge ja abi. Kordan (ei tea mitmendas artiklis?), et laps on oma vanemate ja kodu peegelpilt. Tapa kool teeb tööd nendega, kes tuuakse kooli. Lihtsam on õpetada ja paremaid tulemusi saavutavad need õpilased, keda kodu toetab ja aitab. Lapsi peab aitama, ja mitte nädala korra. Aidake, küsige nende probleemide kohta, näidake lahendusteid oma elust.

Lapsevanem peab vastutama oma lapse õppimise, tahtmise, kasvatus eest. Nende lausetega ei vähenda ma muidugi kooli vastutust õppetöö eest, aga palju koolis toimuvast oleneb lapsevanema tegevusest (või tegevusetusest) oma lapsega. Lapsed vajavad tuge – leidke see aeg ning olge rasketel hetkedel neile abiks. Lahendamata asjad võivad hiljem kuhjuda ületamatuks raskuseks noore kooliteel.

Veel on jäänud sellest õppeaastast 3–3,5 kuud õppetööd. Uuen-dused, probleemilahendused tuleb kevadel paika panna. Lahenduste otsimisega kool praegu tegelebki. On olnud diskussioone õppenõukogus ja direktioonis, vestlusi lapsevanematega, ettepanekuid läbirääkimisi vallavalitsusega. Uus hooletõugu ka-satakse arendusse. Asjad vajavad laagerdumist ning lahendused vajavad töölerakendamist.

Elmu Koppelman, Tapa gümnaasiumi direktor

Nõuandeid AIDSi teemadel

Tapa AIDSi Ennetuskeskus-Narko-nõustamiskeskus: HIV-nakkuse ja süüfilise testimine, uimastialane nõustamine, süstlavahetus, tugigrupid

Tapa AIDSi Ennetuskeskus-Narko-nõustamiskeskus (Tapa AEK-NNK) on 2002. aastal asutatud keskus, mille peamiseks eesmärgiks on narkootikumide tarbimisega seotud kahju vähendamine. Ennetuskeskus saab tänava 1. aprillil viieaastaseks. Keskuse külastajaid nõustatakse teemadel, nagu nt HIV/AIDS, turvaline seks, suguhaigused, soovimatust rasedusest hoidumine, ning jagatakse informatsiooni erinevate uimastite ohtlikkuse kohta. Hiljuti värskest remonditud ruumides pakutakse külastajatele võimalust juua sooja teed või kohvi ning kohta, kus hetkeks lõõgastuda ja ka ajalehte lugeda. AEK-NNK asub Tapal aadressil Valve tn 30. Keskus on avatud ning nõustamine toimub esmaspäeviti, kolmapäeviti ja neljapäeviti kell 10–16. Nimetatud ajavahemikus võib alati keskust külastada, võimalik on ka varem aeg kokku leppida.

HIV-nakkuse ja süüfilise testimine on tasuta ja anonüümne ning oodatud on kõik soovijad. Testimine toimub Tapal (Valve 30) igal esmaspäeval kell 16–18. HIV-nakkust on võimalik testida ka teistes Lääne-Virumaa linnades: Rakveres (Tuleviku 8, esmaspäeviti 10–14), Tamsalus (Tehnika 1A, esmaspäeviti 8–11), Kundas (Ehitajate 8, teisipäe-

viti 10–12), Väike-Maarjas (Ravi 1, reedeti 8–11).

HIV-nakkusesse nakatumise ohurühma kuuluvad eriti need inimesed, kes on süstivad narkomaanid ja nende seksuaalpartnerid, kaitsmata seksuaalvahekorraas olnud inimesed, õnnetusolukorras vigastatuna võõra verega kokkupuutunud ning prostitutsiooni kaasatud inimesed. Tahaks siinkohal rõhutada, et HIV-nakkus ei ole ainult probleemsete (süstivate) uimastitarvitajate mure või probleem, nagu tihti kiputakse arvama, vaid selle viiruse võib saada igauks, kes käitub hooletult seksuaalsuhetes või uimastite tarbimises. HIV-nakatunud inimene võib olla Sinu õde või vend, ema või isa, poeg või tütar, sõber või sõbranna. Igauks võib olla HIV-i nakatunud. HIV ei küsi inimese sugu ega vanust, haridust ega sissetulekut, rahvust ega seksuaalset orientatsiooni. HIV-nakkus põhjustab kroonilise seisundi, mida saab kontrolli all hoida. Õigeaegne ravi tagab täisväärtusliku elu aastateks.

Lisaks HIV-nakkuse ja süüfilise testimisele pakub Tapa AEK-NNK uimastialast nõustamisteenust ja seda nii probleemsetele uimastitarvitajatele kui ka kõigile neile, kes soovivad teada rohkem uimastite ohtlikkuse kohta. Keskusest jagatakse kaasa infovõldikuid, mis on lühidalt ja konkreetselt koostatud bro-üürid, milles antakse selge ülevaade, kuidas nt turvaliselt seksuaal-

elu elada, millised suguhaigused on enim levinud või miks uimastid kahjulikud on.

Süstlavahetusteenuse eesmärk on vähendada HIV-i levikut uimastisõltlaste hulgas. Süstalde jagamine toimub eelkõige põhimõttel, et narkomaan toob oma vana kasutatud süstla, nõela ja muud vahendid. Niiviisi tegutsedes ei jää vanu süstlaid kuhugi vedelema, mis on hea ümbritseva keskkonna suhtes – see suurendab ühiskonna turvalisust.

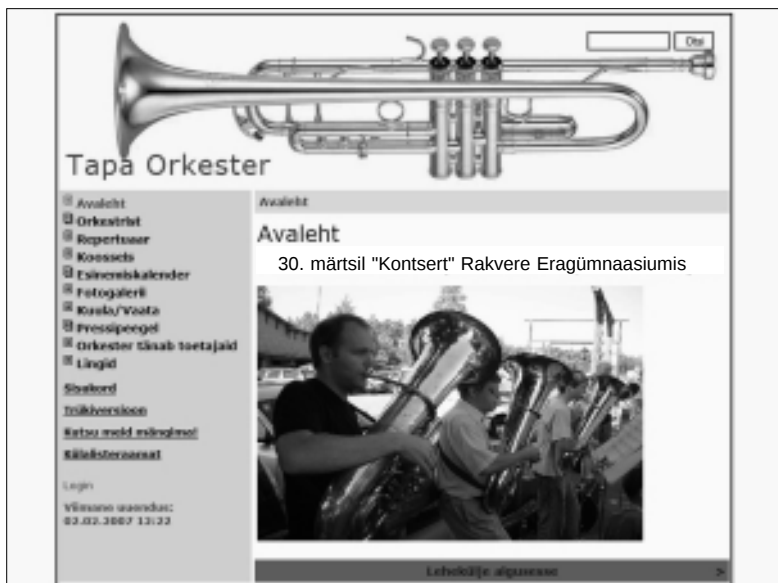
Tugigruppide eesmärk on anda uimastitarbijale võimalus oma probleeme arutada koos spetsialistide ja teiste uimastisõltlastega, mis on esimene samm probleemide lahendamisel ja suhete taastamisel pereliikmete ja lähedastega. Anonüümset tugigruppid on ka HIV-nakatunutele.

Narkootikumide tarvitamine on kahjulik nii endale kui sind ümbritsevatele lähedastele. Kõik, kellel on probleeme uimastitega või on seda nende lähedastel, on keskkusesse oodatud. Paremini alati ennetada kui pärast tegeleda tagajärgedega.

Nõustatakse ning kondoomi ja süstlaid antakse tasuta! Infot võib küsida allpool nimetatud kontaktide kaudu. Külastage meid julgesti aadressil Valve 30, Tapa ja internetis: www.uae.ee! Infotel 324 0891, 5552 938, e-mail: info@uae.ee.

Maarja Kobin, Tapa AEK-NNK projektijuht-nõustaja

ÜKS PILT

Tapa orkestri tegemistega saab tutvuda vastvalminud kodulehel aadressil tapa.ee/orkester.

Tapa raudteevaksali ümberehitamised

1860. aastate lõpus jõudis raudteede ehitamine Eesti aladele. Eestimaa mõisnikud olid huvitatud kubermangu läbivast raudteest, mis neid Peterburi turuga ühendaks. Sellepärast haaras ka sinne rüütelkond raudtee ehitamise initsiatiivi enda kätte. Idee elluviimiseks loodi Balti Raudtee Selts, mille juhatuse esimeheks valiti Palmse mõisa omanik Aleksander von Pahlen.

Paldiski-Tallinna-Gatčina raudtee ehitamist pikkusega 416 km alustati mais 1869. Balti raudtee pidulik avamine toimus 24. oktoobril 1870 (uue kalendri järgi 5. novembril 1870). Ehitati ka 19 uut jaamahoonet, sh Tapa raudteevaksal. 1875. aasta mais alustati Tapa-Tartu harutee (113 km) ehitamist ja esimene rong saabus Tartu 21. augustil 1876, alaline liiklus avati hiljem, 11. augustil 1877.

Esimene Tapa vaksalihoone oli puidust, fassaadid küllaltki rikkaliku saelõikelise dekooriga. Raudteejaama ehitati veel puidust veetorn, lahtine reisijateplatvorm ja mitmed kõrvalhooned. Tsaar Venemaal kehtinud klassifikatsiooni järgi jagati raudteejaamad viide klassi. Esmane Tapa jaam kuulus IV klassi, I ja II klassi vaksalid pidid olema kivehitised.

Seoses Tapa kujunemisega Eestimaa oluliseks raudteesõlmeks ja kiiresti kasvavaks raudteelaste asulaks, muudeti raudteejaam II klassi jaamaks. Esmasele vaksalihoone idatiivale ehitati juurde puidust kahekorraline osa. Vaksali ümberehitust vastavalt II klassi jaama nõutele alustati 1910. aastate algul (arvatavasti 1912). Esmalt lammutati puidust vaksalihoone läänepoolne (Tallinna-poolne) osa ning ehitati selle asemele ühekorraline kivihoone, laotud puhta vuugiga punastest tellistest. Hoone nurgad ja peasissepääsu keskrisaliit (eend) tehti jämedalt tahutud paekivist. Puidust vaksalihoone idatiib asendati tellis-

Piduehtes Tapa vaksal vabariigi 10. aastapäeval 1928.

Foto Tapa muuseumi arhiivist

kivist ehitisega alles Eesti Vabariigi ajal 1928. aastal. Eksterjöör oli ühtne ja stiilne.

Viimasena valminud kahekorralisele ossa paigutati ametiruumid, mida samal otstarbel kasutati seni, kuni hoones tegevus lähiaastatel lõpetati.

1928. aastal asendati ka puidust veetorn võimsa, kahe paagiga telliseintest veetorniga.

Ajalehe Vaba Maa (23. juuni 1928) artiklis (ühendatud "Laiaulatuslikud ehitustööd käesoleval aastal. Moodne raudteejaam tunneliga" kirjutatakse: "... Terve rea suurelatuselisi ehitustöid kavatseb raudteevalitsus ette võtta Tapa sõlmepunktis käesoleval aastal. ... Kõige suuremaks ja tähtsamaks tööks tuleb aga lugeda jaamahoone ümberehitamist. Jaamahoone ehitatakse välimuselt täiesti ümber. Klassivahed jaamahoones kaotatakse täielikult. Ehitatakse suurem vestibüül, kus rahvas oodata võib. Vestibüüli paigutatakse ka ajakirjanduse müügikoht ja posti osakond.

Kuna praegu jaamahoonele ligipääs raskendatud, pimedail õhtuil otse hädaohklik, siis ehitatakse raudtee alt läbi 50 sülla pikkune tunnel, mis ühendaks mõlemaid linna osasid ja avaneks jaa-

mahoone sees. Ümberehituse ja tunneli teostamisega muutuks Tapa jaam üheks korralikumaks ja moodsama ilmega raudteejaamaks kogu Eestis. Jaamahoone ümberehitustööd ja tunnel lähivad maksma 45000 krooni....

Raudtee ehitustöid Tapal teostab ja juhendab Tapa raudteejaoskonna juhataja raudtee insener Kaal, kelle juhatusel ka ehitus käesoleval aastal lõpule viiakse."

Raamatus "Eesti arhitektuur III" (Tallinn, 1997) on toodud Tapa linna arhitektuuriväärtuslikud hooned, mida tuleb säilitada ja hoida: Tapa jaamahoone (ehitati 1912, 1928), Ristiija Johannes apostliku õigeusu kirik (ehitati 1901–1904, arhitekt V. Lunski), Tapa gümnaasium Nooruse t (valmis 1939, arhitekt A. Kotli), Tapa Kaubamaja (valmis 1967, arhitekt R. Heiduk). Lisaks juurde Tapa Jakobi kiriku (valmis 1932, arhitekt A. Pocekajev).

Mõistusevastane, et on lastud laguneda ja suletud rongi ootavatele reisijatele arhitektuuriväärtusega jaamahoone – läbi aegade Tapa linna sümbol, mis oli enne 1940. aastat oli vabariigi aastapäeval traditsiooniliselt piduehtes.

Harri Allandi

Mälestuskilde ja uitmõtteid

Tapa vesi (järg)

4 miljonit krooni aastas ühe ha koh-tall! See oleks sõna otseses mõttes maha visatud raha. Kusjuures mõeldud on vaid vaba õlikihi eraldamist põhjavee pinnalt. Edasine puhastamine on ka mõttetult kallis ega taga ohtlike ainete sisalduse alanemist sihtarvude (piirarvude, normide) tasemeni. Reostunud põhjavee puhastamine joogiveeks pole üldse võimalik! Kulutused JRK-te tekke ennetamiseks oleksid suurusjärgude võrra väiksemad põhjavee ja pinnase reostuse likvideerimise kuludest.

Puhastustöö tulemusena vähenes siiski reostunud põhjavee jõudmise tõenäosus Tapa linna veevarustuses kasutatavasse (kasutatud) ordoviit-sium-kambriumi veekihti. Reostuskolde äärealadel paranes mõnevõrra vee kvaliteet, mis võimaldab seda kasutada tehnilisel otstarbel, mitte aga joogiveena.

Ja lõpuks järeldused: reostada on lihtne, aga puhastada keeruline ja kallis või lausa võimatu! Loodus saab rumalalt inimeselt haiguse, millest paranemiseks vajab inimpõlvi. Ja sedagi ainult siis, kui reostust peale ei tule.

Igal ravimil on aga kõrvaltoimed, mõnikord hullemad kui ravitav haigus ise. Nii oli ka lennuvälja puhastustöödega. See põhjaveega solgutamine („puhastuspumpamine“) tõi õli mõnessegi linna kaevu, kus seda varem ei täheldatud. Mõnes kaevus langes ootamatult veetase või jäi kaev hoopis kuivaks. Aga Piiri tn 5 18 meetri sügavusest kaevust pumbati veel septembris 2002 vedelikku, millest pool oli vesi ja teine pool põlev õli. Veevedu sai hoogu juurde. Enamus tavalisi puurkaeve jäi kasutult hoove „kaunistama“. Unustagem igavesti oma kaevud ja muud individuaalsed veevõtusüsteemid! Sealt tervislikku joogivett ei saa. Vee ja kanalisatsiooniga tegeles nüüd AS Tapa Vesi. 12. okt 2000 anti tegevusest aru Tapa linna volikogu 13. istungil, millest Raivo Raidi sisuka ülevaate toob ära ajaleht Sõnumed. Märjiti, et Tapa elukeskkonna kordategemise võtmeküsimuseks (prioriteediks) on puhas vesi ja et ainult

kuulamisest (jututubadest) ei piisa. On vaja professionaalseid lahendusi! Samal ajal oli AS Tapa Vesi oma majandusnäitajatega suhtelises taandarengus, aga Tapa linn laialt tuntud oma „põlevate kaevude“ ja reostatud looduskeskonnaga. Põhjavee reostatuse hinnangul oldi aga volikogu üleliia optimistlikud. Samuti Moe Piiritustehase taaskäivitamise küsimuses, millega ei kaasnenud (nagu nüüd on selgunud) ei professionaalsust ega keskkonnasõbralikkust. Seaduskuulekusest rääkimata!

7. veebr 2007 edastas ajaleht teate, mida ka tapalased peaksid teadma: „Viru ringkonnaprokuratuur alustas kriminaalmenetlust Rakvere Piiritustehase suhtes, kuna ettevõttel lasub *kahklus* jäätmeseaduse rikkumises. Keskkonnainspektsiooni teatel on Rakvere Piiritustehase *korduvalt* laotanud ümberkaudsetele põldudele piirituse destilleerimise jääke, rikkudes sellega jäätmeseaduse nõudeid. Kuna ettevõtte on *teadlikult* eiranud jäätmeseaduse nõudeid, edastas inspektsioon materjalid kriminaalasja alustamise otsustamiseks prokuratuurile, kus käivitati mõõdnud nädalal kriminaalasi aine ebaseadusliku keskkonda viimise paragrahvi järgi.“ Samasisulise teate tõi ära ka Sõnumed.

Käivitati küll kriminaalasi, aga mis edasi saab. Kas järgneb õiglane otsus või sumbub asi samuti nagu Rakvere Teraviljasalve protsess? Kas üldsus ka asjade käigust midagi kuulda saab? Piiritus on ju kangell!

Vaatamata sellele, et puhta vee probleem kuulutati prioriteetseks juba aastal 2000, ei ole mõõdnud aastate jooksul sellega piisava tulemuslikkusega tegeldud. Probleem on sama tõsine, kui seitse aastat tagasi. Mõneti isegi tõsisem! Mõistetamatu on ka see, et isegi seda informatsiooni, mis on olemas, ei edastata operatiivselt ja mõistetaval kujul elanikele. Ehkki vallas on internetis oma kodulehekülj ja foorumid, oma ajaleht Sõnumed. Hiljuti avas oma kodulehe ka AS Tapa Vesi. Esmane „uudis“ tuleb ikka väljastpoolt Tapa valda! (järgneb) Lembit Joorits

Seiklused Tapa linnas anno 1963

Olime sõbraga Ambla keskkoolis just kooli lõpetamas ning otsustasime teha reisi jalgratastega Tapa linna. Tapa oli meile palju südame-lähedasem kui meie tolaegne pealinn Paide. Seal oli palju tuttavaid, sai käidud Tapa spordiväljakul (kas seda ei nimetatud siis Roti-lagedaks?). Tapalt läksime rongile et sõita pärislinna – Tallinna, käisime teatris ning kinoski. Mina tulin Tapa rajooni noortemeistriks laskmises kusagil metsas asuvas lasketiirus.

Oli ilus ilm 1963. aasta juunis, kui sõitsime Amblast välja. Meil oli kaasas fotoaparaat Smena, et jäädvustada see kooliaja viimane ekskursioon.

Paar kilomeetrit Amblast paremat kätt asus venelaste suur lennukikutuse hoidla. Selle ümber mitmekordne traataed ning nurkades vahitornid, täpne Gulagi ehitiste kopia. Seal külmetas tuule käes vahisõdur automaadiga.

Me tegime esimese pildi – mina seisin tee ääres ja näitasin vankale rusikat. See raputas oma relva, kuid

laskma just ei hakanud.

Jõudsime Tapa linna turule. Tegime pildi. Sellestki on saanud ajalugu, sinna on ehitatud suur koolimaja ja rajatud spordiväljak.

Järgmise foto tegime Tapa raudteejaamast, mida nimetati siis vene-päraselt vaksaliks.

Süis käisime vaatamas võõrastemajas, kuhu kunagi proovisime sisse saada, sest Tallinna rong tuli peale bussiliikluse lõppemist, kuid et meil polnud passi, siis öeldi ära, ning astusime jala 12 km Amblasse. Ei olnudki midagi hirmsat.

Jõudsime Tapa keskusesse, vähemalt minu jaoks tähtsaima maja juurde – raamatupoodi. Lepiku Niina oli venekeelse osakonna juhataja. Sain temalt ingliskeelseid raamatuid ja eestikeelsest osakonnast olid tellitud kõikvõimalikud sarjad. Tagantjärele meenutades võib imestada, kui head ja sõbralikud olid raamatukaupluse naised ka minusuguse poisikese vastu. Eriti meeldis mulle Miralda, kelle perekonnanime on aeg mälust kust-

tutanud.

Tulime raamatupoest välja, sõber tegi minust pildi, et jäädvustada ka nõukogude reklaamid seinal. Sain Smena oma kätte ja valmistusin tegema pilti Tapa Linna TSN Täitevkomiteest (praegune linnavalitsus ja Hansapank), kui asjad hakkasid kiirelt arenema.

Raamatupoe nurga tagant ilmus välja vene ohvitser, süles kaks hiiglasuurt seinakella ja astus mulle kaardrisse. Tegin klõpsu ära. Ohvitser viskas oma kellad seina ääre, krahmas mul kraest kinni ja kukkus vilistama. Raamatupoe hoovil oli Tapa Garnisoni arestimaja, kuhu tavaliselt toipiti kinnipüütud juuatais sõdureid. Nüüd kargas kohale korrapidaja. Mind viidi hoovi ja pisteti mingisse kambrisse. Minu kinnipüüdja käest küsiti, mis frukt see siin kükitab. “Spioon,” vastas see. Mul läks nakk kuumaks.

- “No mis sa ta süia töid, vii ta eriosakonda!”

Aeti ette furgoonauto, jalgratas ning minu tagasihoidlik ja ehmatanud

isik aeti sinna sisse.

Tapa sõjaväelinnakus leiti mulle mingi suure hoone keldris sobiv koht. Paari tunni pärast hakati üle kuulama. Helistati Ambla koolimajja ja sain jutust aru, et mu asi läheb pidevalt hullemaks.

Mina olin paari kuuga ära õppinud esperanto keele ja pidasin kirjavahetust oma kümne riigiga, nende hulgas ka imperialistlik Inglismaa.

Õöbisin keldris. Hommikul käärin nii-öelda varrukad üles ning hakati asjaga tõsiselt tegelema. Tapalt toodi fotograaf kohale, see kiskus mu filmikasseti välja ja sõitis oma ateljeesse. Sel ajal kruttisid asjatundjad mu Smena üksipulgi lahti, otsisid salajasi peidikuid ja teab mida veel. Kuna midagi leida ei olnud, siis puistasid pettunult tükeldatud fotoaparaadi ühte pruuni paberkotti, samasugusesse, kuhu pandi poes suhkrut.

Kui fotograaf saabus, elavnes seltskond märgatavalt. Hakkasid uurima märga filmi. Leidsid sealt

Tapa jaama pildi. Selge tunnusmärk – spioon, normaalne nõukogude inimene ei hakka pildistama strateegilisi objekte. Täna sin jumalat. Esimene pilt lennuvälja kütusehoidla juures oli väga segane, tehtud vastu valgust ja meenutas ufo maandumist kuhugi ürgmetsa.

Nägin selle päevakese vett ja viilet. Lõpuks anti pihku paberkott fotoaparaadiga (mille viskasin tagasiteel põõsasse), jalgratas ning niske film. Fotograaf kinkis kaks pesulõksu, mille abil hoisin filmi koduteel. Niske emulsiooni külge kleepus teel putukaid, parme ja tolmu, kuid mingid pildid siiski tehtud sain. Muidugi kraapisid sõjardid ohvitseri ja Tapa jaama filmilt noaga maha.

Sain eluks ajaks pleki külge. Varsti on pensionile minek. Ehk saaks kaks kinniistatud päeva korrutada kümneaga, nagu tehakse tavaliselt represseeritute? Saaks ivakese varem pensionile?

Endel Pajula, Ambla

TAPA MUUSIKAKOOL 50

Tapa Lastemuusikakooli õpilased ja õpetajad 1958. aasta kevadel, esimese õppeaasta lõpus.

Foto muusikakooli arhiivist

Killukesi Tapa muusikakooli 50-aastasest ajaloost

Tänapäevani toimiv muusikakoolide süsteem sai alguse teise maailmasõja lõpus, kui Eestis alustasid tööd esimesed lastemuusikakoolid. Kooli asutamine Tapale võttis aega veel kümme aastat. 1956. aasta sügisel organiseeriti Tapa rajooni kultuurimaja juures muusikakursused, kus lastele hakati õpetama klaverimängu ja solfedzot. Sellest sai ettevalmistus lastemuusikakooli loomiseks.

27. augustil 1957. aastal toimus uue kooli esimene õppenõukogu. Seda juhatas Tallinna muusikakooli lõpetanud ja Tapale tööle suunatud **Ilmar Mägi**, kellest sai Tapa lastemuusikakooli direktor 22 aastaks. Esimesteks õpetajateks olid muusikakursustel töötanud **Leida Viiralt**, **Mia Kroon** ja **Arsi Aarma**. Õpetama hakati klaveri- ja viiulimängu. Peatselt lisandusid akordioni-, puhkpilli- ja flöölopetus.

Neljal esimesel õppeaastal olid klassiruumid Tapa algkooli majas. 1961. aastast alates on kool töötanud vanas kultuurimajas õppetööks kohandatud ruumides. Kui valmis Tapa raudteeste klubi uus hoone, anti vana kultuurimaja ruumid lastemuusikakooli kasutusse. Maja teisel korrusel olevad ruumid ei olnud õppetööks kõige sobilikumad (palju oli läbikäidavaid ja -kostvaid klasse), polnud mingeid mugavusi. Kõik see ei seganud pillimängu algtoodesid omandamast – jätkus entusiasm ja pealehakkamist. Leidus piisavalt õppida soovijaid ja leiti ka õpetajaid, kes neid oskusi jagasid. Õpetajateks olid kohalikud muusikud-praktikud, aga ka Tallinnast tunde andmas käinud inimesed.

Pikki aastaid tegutseti samas hoones koos Tapa linnaraamatukogu ja lasteraamatukoguga.

2000. aastal said raamatukogud kaunilt remonditud ruumid lähedal asuvas ja paljudele lastele tuttavas lasteaias. Muusikakooli kasutada on jäänud kümme klassiruumi, 60 istekohaga saal ja lava kooride harjutuspaigana.

Aastate jooksul on hoones toimunud ümberehituste käigus kadunud läbikäidavus klassidest. Viimase kümne aasta sisse mahuvad aga eriti ulatuslikud tööd: 1996. aastal uuendati hoone kogu elektrisüsteem, ehitati veevärk ja kanalisatsioon, 2000. aastal sai hoone uue vettpidava katuse ja 2004. aasta suve alguseks olid lõppenud suured tööd hoone välisilme korrasdamisel. Viimase kümne aasta tööde eest oleme tänulikud Tapa linnavalitsusele ning ametnikele, kes hoone hea väljanägemise pärast muretsesid ja töid korraldasid.

Rohkem kui aasta on Tapa muusikakool olnud Tapa vallavalitsuse asutus.

1996. aastast alates toimub Eesti muusikakoolide sisulise töö juhtimine EV Haridusministeeriumist. Tapa muusikakool on Eesti Muusikakoolide Liidu liige.

17 aasta jooksul oli Tapa muusikakoolil filiaal Simunas, kus lastele õpetati klaveri- ja viiulimängu. Tapa MK lõputunnistus on 261 Simuna filiaali lõpetanud.

Käesoleval õppeaastal õpib muusikakoolis 91 õpilast, nende õpetamisega on seotud 12 inimest.

Klaverimängu õpib 38 last, erinevaid puhkpille 33, keelpille 16 ja akordioni 4. Lisaks põhipillile on sellest õppeaastast soovijaile võimaldatud tutvuda popmuusikas kasutatavate pillidega ja nendel mängimisega.

Põhilise osa õpilastest moodustavad Tapa gümnaasiumis õppivad lapsed – 67, Tapa vene gümnaasiumist on 18, Ambla põhikoolist 4 ja Lehtse põhikoolist 2 õpilast.

12 õpetajast on Tapa (laste) muusikakooli lõpetanud 7. Enamus õpetajaid on selles koolis töötanud väga kaua. Alljärgnev loetelu sisaldab iga õpetaja õpetatavat ainet ja tema tööaastaid koolis ning selle muusikakooli lõpetamise aastat:

Salme Novikov – solfedzo, 39 aastat

Heili Liivsalu – puhkpillid, 36 aastat

Peeter Kald – direktor, 28 aastat
Anne-Lii Kald – klaver, 27 aastat (1964)

Jüri Tüli – puhkpillid, 26 aastat (1966)

Imbi Puusepp – klaver, klaverisaatja, 22 aastat (1981)

Svetlana Mjalitsina – akordion, klaver, solfedzo, 19 aastat (1984)

Marika Odar – klaver, klaverisaatja, 15 aastat

Kadi Moon – muusikalugu, klaver, 12 aastat (1983)

Ilmar Kald – viiul, kitarr, 6 aastat (1988)

Lia Denissova – klaver, klaverisaatja, 1 aasta

Andrus Kurvits – popmuusika, 1 aasta (1983)

45 aasta jooksul on (laste-)muusikakooli lõpetanud 489 noort. Nende hulgas on 10 õpilast, kellel on kaks lõputunnistust erinevatel pillidel, ja 26 Simuna filiaali lõpetanud. Esimene lõpetanu 1962. aastal oli **Peep Elevant** (akordion) ja viimane, 489. – **Reigo Tamm** (eufoonium).

Lõpetanud, kes on seotud muusikaga

Maris Männik (1963) – Tallinna Ülikooli õppejõud;

Helina Kose (1963) – Lasnamäe üldgümnaasiumi ja eramuusikakooli Gamme õpetaja;

Sirje Raik (1966) – Valga muusikakooli õpetaja, koorijuht;

Tiiu Püümann (1972) – Lehtse põhikooli õpetaja, koorijuht;

Toomas Nestor (1973) – Tallinna MKK õpetaja, Tallinna keelpillikvarteti violamängija;

Tiiu Tamm (1974) – G. Otsa nim Tallinna MK, kontsertmeister;

Urmus Lattikas (1974) – pianist, helilooja;

Muusikakooli esimene direktor Ilmar Mägi oma kodus märtsis 1997.

Foto Peeter Kald

Anu Külmallik (1976) – EMTA, teadur;

Sulev Sommer (1977) – Kaitseväge puhkpilliorkestri orkestrant, puhkpilliõpetaja;

Imre Eenma (1979) – ERSO ja Hortus Musicuse kontrabassimängija;

Kalli Lindam (1979) – muusikaõpetaja;

Merje Õisma (1979) – Põlula kooli muusikaõpetaja;

Kristiina Paris (1980) – Tallinna Vanalinna Hariduskollegiumi viiuliõpetaja;

Heli Helenurm (1980) – Tallinna Vanalinna Hariduskollegiumi puhkpilliõpetaja;

Monika Mattiesen (1982) – Küberstudio, flöödimängija;

Margit Kuhi (1988/1992) – Kohila koolituskeskuse rahvapilliõpetaja;

Evely Traublum (1991) – Ambla põhikooli muusikaõpetaja, koorijuht;

Artjom Roditšenko (1994) – Kaitseväge puhkpilliorkestri orkestrant.

Muusikaõpinguid jätkavad:

Margit Alesmaa (1999) – EMTA, oboe, I kursus;

Tõnis Kivisild (1999) – G. Otsa nim Tallinna MK, basskitarr, IV kursus;

Katri Kaerma (2002/2004) – G. Otsa nim Tallinna MK, klassikaline laul, II kursus;

Edgar Roditšenko (2002) – G. Otsa nim Tallinna MK, klarnet, IV kursus;

Madis Saarmets (2004) – G. Otsa nim Tallinna MK, klarnet, II kursus;

Aneta Trujevtseva (2004) – G. Otsa nim Tallinna MK, flööt, II kursus;

Vabandame nende ees, kes nendest nimekirjadest välja jäid meil puuduvate andmete tõttu.

TAPA MUUSIKAKOOL 50

Muusikakooli õpilased ja õpetajad Tapa kultuurikojas enne jõulukontserdi algust 22. detsembril 2006. aastal.

Foto Aavo Leemets

Trosa muusikakooli rektor Ingemar Jennersjö kohtumas Tapa toonase linnapea Voldemar Nellise ja Jaan Viktoriga märtsis 1997.

Ingemar Jennersjö juhatamas Tapa ja Rakvere muusikakoolide orkestrit Tapa kultuurikojas 1996. aasta mais.

Tapa ja Rakvere muusikakoolide orkester pärast kontserti.

Fotod Peeter Kald

Rahvusvaheline koostöö

1990-aastate alguses toimunud muudatused riigikorralduses tõid sinsetele inimestele kaasa vabama võimaluse tutvuda lääne pool elavate rahvaste kultuurieluga. 1992. aasta hilissügisel said Eesti muusikakoolide juhid tutvuda põhjamaade muusikakoolide tööga. Siinkirjutaja külastas Norra muusikakooli, kus kõige suuremat muljet avaldasid koolide juures tegutsevad erinevad orkestrid, nende suured koosseisud ning hea mängutase. Sellest käigust ei kujunenud suhteid, mida oleks saanud edasi arendada.

Pakkumine tuli hoopis Rootsist, Trosa linnast, kust oli käinud inimesi Tapal ja nad tegid sealse muusikakooli direktorile ettepaneku Tapa muusikakooliga ühendust võtta. Nii vahetasime 1992. aasta lõpus jõuluterivitusi ning leidsime, et viisakusavaldusi pole mõtet vahetada, parem saame kokku. Kohtumine toimus 1993. aasta aprillis Tapal muusikakooli kevadkontserdil. Võõrustasime Trosa muusikakooli juhatajat Ingemar Jennersjöd ja tema neli õpilast. Koosmuusitseerimist sellel kontserdil veel ei toimunud. Sama aasta novembris toimunud külaskäigu ajal Tapale oli I. Jennersjöl kaasa kolm õpilast, kes koos meie orkestriga andsid kolm kontserti Tapal, Moel ja Lehtses.

1994. aasta kevadeks sai meie kooli orkester kutse esinemiseks Trosas ja selle ümbruses. Esinemised olid väsitavad, aga õnnestunud ja kogu reis meeldejääd.

1995. aasta mais oli meie lastekooriga võimalus külastada

da Trosat, esineda sealsetes koolides ja kirikutes, tunda vastuvõtjate suurt tähelepanu kõikide meie tegemiste vastu. Lisaks laulmisele said mitmed pillimängijad võimaluse esinemiseks sealsetele õpilastele. Kogu reisi saime lõpetada esinemisega Stockholmis Eesti Algkoolis.

1996. aasta maikuu toimusid kontserdid meie maakonnas. Esineti Tapal, Rakveres ja Imastu koolkodus. Ühises orkestris musitseerisid Trosa, Rakvere ja Tapa muusikakoolide puhkpilliõpilased. Kontsertidel esitatava muusika valisid ja ettekandeid juhatasid Ingemar Jennersjö ning Jüri Tüli.

Lisaks suhtlemisele, üksteise kodukandiga tutvumisele oli meiepoolne kasu ka selles, et saime palju uut noodimaterjali ja pille. Pillid vajisid küll meistri kätt, aga need olid siiski paremad kui meil seni kasutusel olnud.

Kui Ingemar Jennersjö tervis ei võimaldanud enam aktiivselt pillimängu ja õpetamisega tegeleda, asus tema asemel Trosa muusikakooli juhtima Pär Lindh. 1999. aastal tegi ta ettepaneku meie koolile ja Ventimiglia koolile Itaalias ühise projekti alustamiseks, mis sai nimetuseks Music Together. Rahalist toetust taotleti kohalikest Socrates-büroodest ja see toetus ka eraldati. 1999. aasta lõpus toimus kolme kooli esindajate kohtumine Itaalias, millest võtsid osa Pär Lindh Trosast, Mario Molinari Ventimigliast ja Peeter Kald Tapalt. Projekti eesmärgiks oli puhkpillimuusika propageerimine nimetatud kooli-

des ning ühiste esinemiste korraldamine.

Tapa muusikakooli orkester võttis 2000. aastal osa festivalist Gotlandil ja 2001. aastal käis esinemas Trosas. 2001. aastal liitus projektiga Sönderborgi muusikakool Taanis. 2001. aasta sügisel toimus projekti koordineerivate inimeste kohtumine Tapal. Lisaks puhkpillimuusika arendamisele kaasati projekti ka viulimängijad. Trosa muusikakooli õpetaja Leif Johansson propageerib viulimängu õpetust rahvamuusika kaudu. Tema tööga käis 2002. aasta kevadel tutvumas Ilmar Kald koos kahe õpilasega ja 2003. aasta kevadel esines Leif Johansson oma õpilastega Tapal.

2003. aasta kevadel sai teha kokkuvõtteid projekti Music Together tegemistest ja ühtlasi tähistatud kümne aasta täitumist Trosa ja Tapa muusikakoolide vahelise koostöö algusest. Sel puhul oli Tapale tulnud kvartett Sönderborgist ja viuldajate ansambel Trosast. Ühise kontserdiga 26. aprillil Tapa Kultuurikojas sai joon alla tõmmatud senistele tegemistele.

Vastastikused külaskäigud ja ühised esinemised on jätkunud. Nii on Jüri Tüli oma orkestriga külastanud Ingemar Jennersjöd praegust kodulinna Värnamod ja uue külaskäigu võtab ette juba sellel kevadel. I. Jennersjö oli oma orkestriga 2004. aastal meie üldlaulupeol.

Edu ja jõudu kõigile, kes koosmuusitseerimises on saanud ennast realiseerida ja kuulajatele meeldivaid elamusi pakkunud!

Peeter Kald

VALLAVALITSUSE ISTUNGID

28. veebruar 2007

- Ühele puudega inimesele määrati hooldaja.

- Ühele puudega inimesele keelduti hooldaja määramisest.

- Nõustuti Tapa valla Imastu külas asuva Kalda katastriüksuse erastamisega.

- Nõustuti Tapa vallas Raudla külas Oti maaüksuse erastamisega.

- Nõustuti Tapa vallas Lehtse alevikus Pikk 14a maaüksuse erastamisega.

- Kinnitati Tapa linna Kultuurikoja- ja Kirikupargi haljastusprojekti hanke tulemused. Edukaks pakumiseks tunnistati Arters Terrae OÜ poolt esitatud pakumine.

- Kinnitati Tapa valla 2007. aasta kulude jaotus tegevusalade ja majandusliku sisu järgi.

- Eraldati raha religioonitoetusteks (Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tapa Jakobi Kogudusele 75 000 krooni ja Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Ambla Maarja Kogudusele 25 000 krooni).

- Eraldati 232 000 krooni seltsitegevuste toetusteks.

- Eraldati raha tervishoiu ja sotsiaalse kaitse kuludeks.

- Kinnitati Tapa valla munitsipaal-koolide ja huvialakooli õpilaskoha arvestuslik maksumus.

6. märts 2007

- Toetati ühe Põltsamaa Kodu ja Põllutehnika kooli õpilase toitlustamist kutseõppeasutuses summas 25 krooni päev.

- Üks vanur paigutati hooldekodusse.

- Otsustati täiendavate sotsiaaltoetuste maksmine.

- Ühele inimesele eraldati sotsiaalkorter.

- Kolme inimese toetusavaldused jäeti rahuldamata.

- MTÜ-le Jeerikole eraldati 50 000 krooni hoone teise korruse remonttööde teostamiseks.

- Väljastati ehitushuba elamu rekonstrueerimiseks Laste külas.

- Alustati 3 inimesega õigusvastaselt võõrandatud maa kompenseerimise menetlemist.

- Nõustuti Tapa vallas Imastu külas Imastu Koolkodu katastriüksuse jätmisega riigi omandisse.

- Moodustati komisjon avaliku konkursi „Korraldatud jäätmeveo ainuõiguse andmise Tapa valla veopiirkonnas“ korraldamiseks.

- Anti luba FIE-le Fatima Tsatiashvili laada korraldamiseks Tapa linnas turu ja kaubamaja vahelisel platsil 12. mail 2007. a.

VALLAVOLIKOGU ISTUNG

8. märts 2007

- Kümnele katastriüksusele määrati sihtotstarve.

- Võeti vastu määrus „Tapa valla jäätmevaldajate registri asutamine ja registripidamise põhimäärus“.

- Otsustati müüa Tapa vallale kuuluv kinnistu aadressiga Jaani 6.

- Toimus määruste „Tapa valla heakorraeeskiri“, „Raieloa andmise

kord“ ja „Tapa valla koerte ja kasside pidamise eeskiri“ 1. lugemine.

- Kuulati ära vallavolikogu haridus- ja kultuurikomisjoni aruanded.

- Moodustati ajutine komisjon Tapa valla põhimääruse muutmiseks.

- Valiti viis rahvakohtuniku kandidaati.

VALLAVOLIKOGU MÄÄRUSED

Tapa, 8. veebruar 2007, nr 48
Toimetulekutoetuse vahenditest täiendavate sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise kord Tapa vallas

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 5, sotsiaalhoolekande seaduse § 42 lg 4 ja Tapa valla põhimääruse § 7 lg 1 p 5 alusel.

§ 1. Üldsätted

Toimetulekutoetuse rahaliste vahendite ülejäägi korral makstakse toimetuleku soodustamiseks sotsiaaltoetust vähekindlustatud ja erivajadustega inimestele (peredele), kelle elukohaks Eesti rahvastikuregistris on kantud Tapa vald, hädavajalike kulutuste osaliseks kompenseerimiseks ja esmavajaduse rahuldamiseks või sotsiaalteenuse eest tasumiseks, kui perekonna enda ressursid on ammendanud ja olukorra lahendus vajab õigustatud toetust.

§ 2. Toetuste määramise ja maksmise kord

(1) Toetust võib maksta:

- 1) vähekindlustatud ja paljulapselistele peredele laste töövihikute ja koolitarvete ostmiseks;
- 2) toimetulekutoetuse saajate hädavajalike kulude osaliseks kompenseerimiseks;
- 3) puudega inimeste või töövõimetuspensionil olevatele inimeste, kelle sissetulek on alla 2000 krooni kuus ravimite, hambaravi või

abivahendite soetamiseks kuludokumentide esitamisel, kuid mitte rohkem kui 2000.- krooni;

4) vähekindlustatud eakate, kelle pensioni suurus on alla 2700 krooni, ravimite kompenseerimiseks kahe eelneva kuu kuludokumentide alusel;

5) vähekindlustatud eakate, kelle pensioni suurus on alla 2700 krooni prillide ja hambaravi maksumus 50 % omaosaluse kompenseerimiseks kuludokumentide esitamisel, kuid mitte rohkem kui 1 kord aastas;

6) üksi elavate eakate, kelle pensioni suurus on alla 2700 krooni, või vähekindlustatud perede, kelle kuusissetuleku piirmäära suurus ühe perekonnaliikme kohta on alla 1800 krooni, küttekulude kompenseerimiseks vastavalt esitatud kuludokumentidele, kuid mitte rohkem kui 2000 krooni aastas;

7) sotsiaalteenuste eest tasumiseks teenuse osutajale vähekindlustatud perede, eakate, töövõimetuspensionit saavate ja puuetega inimeste parema toimetuleku soodustamiseks;

8) transpordikulude kompenseerimiseks töö otsimisel ja tööle asumise esimestel kuudel, kuludokumentide esitamisel;

9) vähekindlustatud perede lastele osalise lasteaia ja/või kutsekoolide toidukulude katmiseks.

Tapa, 8. veebruar 2007, nr 49
Tapa valla vähekindlustatud perede laste toitlustamise toetuse ning täiendavate sotsiaaltoetuse taotlemisel toimetulekupiiri määramine

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 5 alusel.

§ 1. Määrata 2007. aastal vä-

hekindlustatud perede, valla eelarvest täiendavate toetuse ja laste toitlustamise toetuse määramisel kuusissetuleku piirmäära suuruseks ühe perekonnaliikme kohta 1800 krooni.

§ 2. Tunnistada kehtetuks Tapa Vallavolikogu määrus 15. detsember 2005 nr 10 „Tapa valla vähekindlustatud perede laste toitlusta-

§ 3. Toetuse eraldamine

(1) Toetuse taotleja esitab valla sotsiaalosakonda avalduse, mille vormi kinnitab vallavalitsus.

(2) Sotsiaaltoetuse taotlejate avaldused vaadatakse läbi vallavolikogu sotsiaalkomisjoni poolt vähemalt üks kord kuus. Sotsiaalkomisjon koos sotsiaalnõunikuga teevad ettepaneku vallavalitsusele toetuse maksmise või mittemaksmise kohta. Mittemaksmise korral keeldumine põhjendatakse.

(3) Määratud sotsiaaltoetus kantakse taotleja pangavarvele või teenust osutava asutuse pangavarvele või makstakse välja sularahas, arvestades taotleja eelnevalt väljendatud vastavasisulist soovi.

§ 4. Toetamise ja maksmise kontroll

Vallavalitsuse sotsiaalosakond kannab kõik taotlejate andmed sotsiaalregistrisse seadusega ettenähtud korras ja peab arvestust vahendite kasutamise üle.

§ 5. Määruse rakendamine

(1) Tunnistada kehtetuks Tapa Vallavolikogu 12. oktoober 2006 määrus nr 35 „Toimetulekutoetuse vahenditest täiendavate sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise kord Tapa vallas“

(2) Määrus jõustub 15. veebruaril 2007.

Aleksander Sile,
vallavolikogu esimees

Vallavolikogu sotsiaalkomisjoni töödest ja tegemistest

Tapa vallavolikogu sotsiaalkomisjon on 9-liikmeline ja tegutses Tapa vallavolikogu poolt kinnitanud määruse ja Tapa vallavolikogu sotsiaalkomisjoni tööjuhendi alusel.

Aasta jooksul on koosolekuid peetud 17 korral, nendest 3 korral väljasõiduistungitel MTÜ Jeerikos, MTÜ Seenioris ja MTÜ Liikumispuudega Inimeste Ühingu.

Koosolekute kõige mahukam päevakorrapunkt on olnud alati kodanike avalduste läbivaatamine ja ettepanekute tegemine valla eelarvest sotsiaaltoetuste maksmiseks.

Koosolekul on menetletud keskmiselt 32 avaldust korraga. Toetusi on makstud vähekindlustatud ja erivajadustega inimestele ning peredele hädavajalike kulutuste osaliseks kompenseerimiseks ja esmavajaduste rahuldamiseks. Samuti sotsiaalteenuste eest tasumiseks, kui perekonna enda ressursid on ammendanud ja olukorra lahendus vajaks õigustatud toetust.

Menetletud on ka valla vähekindlustatud perede laste koolieelsetes

lasteasutustes, üldhariduskoolides ja kutseõppeasutustes toitlustamise toetamiseks esitatud avaldusi.

Palju poleemikat on tekitanud ravimireseptide hüvitamine.

Vastavalt Tapa vallavolikogu 15.12.2005 määrusele nr 8 „Tapa valla eelarvest täiendavate sotsiaaltoetuste määramise tingimused ja maksmise kord“, Tapa vallavolikogu 10.08.2006 määruse nr 32 „Tapa vallavolikogu 15.12.2005 määruse nr 8 „Tapa valla eelarvest täiendavate sotsiaaltoetuste määramise tingimused ja maksmise kord“ muutmine“, makstakse ravitoetust 2 korda aastas väikese sissetulekuga isikutele. Vaadatakse läbi avaldused, kuhu on lisatud koosolekule eelneva 2 kuu retseptiravimite kuludokumendid, summast arvatakse maha 200 krooni omaosalus ja tasumisele kuulub 50% summast.

Küttetoetust makstakse üksikvanuritele ja vähekindlustatud lastega peredele 1 kord aastas avalduse esitamisel kuni 1000 krooni. Prillitoetust lapsele makstakse 1 kord aas-

tas vähekindlustatud ja paljulapselistele peredele lastele 50% kogusummast, kuid mitte rohkem kui 800 krooni, avalduse ja kuludokumendi esitamisel.

Olenevalt abivajajast on rahaline toetus asendatud toidupakiga või suunatud abivajaja MTÜ Jeerikosse. MTÜ Jeeriko pakub toimetulekuraskustes inimestele tasuta toidu- ja riideabi.

Veebruarikuus võttis volikogu vastu määruse nr 48 „Toimetulekutoetuse vahenditest täiendavate sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise kord Tapa vallas“, mille alusel rahaliste vahendite ülejäägi korral makstakse toimetuleku soodustamiseks sotsiaaltoetust. Ülejäägi arvelt makstavate toetuste ja osutatavate teenuste puhul on oluline see, et abi suunatakse puuduses olevatele isikutele ja peredele ning selle määramisel hinnatakse inimeste abivajadust ning parandatakse nende elukvaliteeti. Koosolekul on arutatud sotsiaalhoolekandesse puutuvaid vallavolikogu määruste Puuetega

inimeste hooldajatoetuse taotlemise, määramise ja maksmise kord; Eluruumide alalise kulude piirmäärade kehtestamine toimetulekutoetuse määramisel; Ühekordse sünnitoetuse maksmise kord; Tapa valla sotsiaalkorterite eraldamise ja kasutamise kord; Tapa valla vähekindlustatud perede laste koolieelsetes lasteasutustes, üldhariduskoolides ja kutseõppeasutustes toitlustamise toetamise kord; Koolieelsete lasteasutuste kulude vanemate poolt kaetavate osa määra kehtestamine; Koolilõuna toetuse kasutamise tingimused ja kord; Toimetulekutoetusteks eraldatud vahendite kasutamine; Tapa valla vähekindlustatud perede, laste toitlustamise toetuse ning täiendavate sotsiaaltoetuste taotlemisel toimetulekupiiri määramine jpm. eelnõusid ja sotsiaalse kaitse eelarvet, mis küideti heaks eelarvekomisjon poolt.

Komisjoni liikmed on käinud tutvumas Tapa hooldekodu, Tapa haigla, Moe piirkonna sotsiaalkorterite, MTÜ Lastekaitse Ühingu,

MTÜ Seeniori ja MTÜ Jeeriko tööde ja tegemistega.

Liikmed on koos käinud ja arutanud valla arengukava. Tehti ettepanekud lülitada arengukavasse MTÜ Jeeriko, MTÜ Lastekaitse ühingu ja MTÜ Seenioride tegevuse toetamine. Laste päevahoitu teenuste laiendamine ja kriisitoetuste kättesaadavus kõigile abivajajale. Seisame selle eest, et sotsiaalset abi vajavatel isikutel kõigis valla piirkondades oleks tagatud hügieenivõimalused. Seenioride ühingu, eakatele ja liikumispuudega inimestele koostööks sobilik ja suurema ruumi leidmine. Liikumispuudega inimestele teenindusobjektidele ligipääsu tagamine.

Meie ülesanded on isiku või perekonna toimetulekuraskuste ennetamine, kõrvaldamine või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalse erivajadustega isiku sotsiaalse turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Marina Annus,
sotsiaalkomisjoni esimees

Lapsed ja vanemad tegutsevad koos

Veebruarikuus otsustas Hasart-mängumaksu nõukogu rahastada MTÜ Tapa Lastekaitse Ühingu poolt kirjutatud projekti Üheskoos, mille raames saame läbi viia lapsevanemate efektiivsustreeningu.

Projekt on suunatud lastevanematele, kus peres kasvab erivajadusega laps(ed) ning eesmärgiks on parandada suhteid laste ja lastevanemate vahel. Anda vanematele võimalus õppida koos perekonnaga, kuidas suhelda inimestega, kes omavad nende elus tähtsat rolli ning samas saada ka tuge oma probleemidele ja nende lahendamisele. Kuna tänapäeva kiirel tempos jääb üha vähem aega teineteisele siis tahame antud projektiga propageerida ka ühisteguvusi laste ja vanemate vahel.

Projekt on vajalik, kuna erivajadustega lastele ja nende vanematele ei ole Tapa vallas piisavalt tähelepanu pööratud. On küll igaaastased jõulupeod ja erinevad laagrid, kuid sellist treeningut, mis liidaks perekonda ja annaks praktilisi teadmisi, kuidas erinevates olukordadest niimoodi välja tulla, et ei tee haiget teistele ega ka endale, ei ole olnud. Lastevanemate suurim soov oli osa võtta just nimelt sellisest koolitusest ja seda koos pereisadega. Olen täiesti veendunud, et koolitus annab igati häid ja praktilisi nä-

Alari ja Sandra tutvumisringis täiskasvanute valvsa pilgu all.

Foto Ave Pappe

punäiteid vanematele.

Samal ajal kui lapsevanematele käib koolitus, mida kutsume läbi viima Gordon Training Internationali poolt litsenseeritud treeneri Tõnu Naela, on lastel võimalus koos mängida, meisterdada või laulda/tantsida. Neid tegevusi viivad läbi kas siis meie välisvabatahtlikud või allakirjutanu.

Ühisteguvustega tegime algust juba nädal tagasi, kui laupäeval päeval kogunesid lastekaitse ühingu erivajadustega lapsed ja nende vanemad. Algne plaan minna

Männikumäele kelgutama kukkus seekord vihmase ilma tõttu läbi, kuid see-eest mängisime ja tegime käelisi tegevusi ühingu ruumides. Koos tehti tutvumis- ja laulumänge ning suurele paberile meisterdasime *storyline* meetodil oma keskkonna, kus tahaksime elada. Tore oli vaadata, kuidas emad, isad ja lapsed nii üksmeelselt koos tegutsesid ja kellelgi polnud kahju oma teadmisi/oskusi ka teistele edasi anda.

Ave Pappe,
Tapa LKÜ tegevjuht

Dermoshop toob ilu ja tervise koju kätte

Makstud reklaamtekst

Hiljuti täitis aasta Eestis tegutsemisest Soome kehahoolustarvete ettevõtte Dermoshop OY, mis valiti Soomes üheks 2006. aasta edukamaks ettevõtteks. Dermoshop loodi Soomes 1990. aastate keskpaigas ja ettevõtte looja ja tegevdirektor Henry Backlund eesmärk oli luua kvaliteetsete nahahoolustoodete otsemüügikanal. Rootsis alustas Dermoshop tegevust 2002. ja Eestis 2005. aastal.

Kultuurilised erinevused on sundinud ettevõtet varieerima tooteid vastavalt riigile. Nii on näiteks Rootsis parimateks müügiartikliteks dekoratiivkosmeetika hooajatooted, Soomes hinnatakse tervisega seotud tööteid. Eestis on inimesed Dermoshopi kiiresti omaks võtnud ja kasutavad agaralt just interneti teel tellimist,

mis on mugav ja hoiab aega kokku. Seetõttu polegi midagi imestada, et kuna Dermoshop OY toodete müük tugineb internetimüügile, siis 60 protsenti ostudest tehakse läbi interneti. Eestis aga isegi 90 protsenti. Internetiaadressilt www.dermoshop.ee või siis telefonil 600 66 22 on võimalik tellida tooteid, liituda klubiga ja saada osa sooduspakkumistest.

Dermoshop OÜ müügi- ja turundusjuht Marge Kõiv on esimese aastaga rahul, sest huvi kodus mugavalt tooteid tellida on eestlaste usinat internetikasutust arvestades täiesti mõisteta. "Aastaga on meie tellijate arv kahekordistunud, püsiklientide seas on lisaks eraisikutele ka firmad, kes kasutavad võimalust tähtpäevade puhul oma töötajaid meeles pidada," selgitas Marge Kõiv.

Dermoshop müüb tooteid hulgi otse valitud personalirühmadele,

dermoshop

ilma üleliigsete vahendajateta, ja suudab seetõttu pakkuda tooteid hea hinna ja kvaliteedi suhtega. Toodet on valmistatud kvaliteetsetest toorainetest ja on korralikult dermatoloogiliselt ehk inimeste proovikatsustes testitud. Kõivu kinnitust mööda ei testi firma kasutatavaid tooraineid või tooteid loomadel.

Pidevalt täienev tootesari koosneb umbes 80 huvitavast tootest - turvalised põhitooted, spetsiifilised kosmeetikatooted, trendikad uudistooted ja originaalsed erihoolustooted. Kõik ühest kvaliteetsest tootesarjast. Toodete hulgas on ka palju lõhnastamata tootevariante. Seetõttu leidub Dermosili tootevalikus sobivaid tooteid kogu perele.

Marge Kõiv

Tapal on suusatatud 80 aastat

Algus eelmises ajalehes

Olgu mainitud sellised nimed nagu Toivo ja Taimi Loose, Arvo Orupõld, Ivo Rist, samuti nimekad treenerid Vaike Aavola ja Heino Mäesalu.

Olimar-Erik Kesküll oli pikka aega ainuke tõsine harjutaja, kes Eesti tasemel võistlustel arvestatav tegija, jõudumööda andis ta nõu noortele ja korraldas Tapa meistri-võistlusi.

70ndate lõpus rajasid keskkoolipoisid Kuido Rooba ja Riho Olvet Piilu küla metsadesse uue raja ja käivitasid edukalt seeriavõistlused.

80ndatel valmis Tapal Elektri-võrkude juurde valgustatud suusarada Richard Kivisoo, Erik Kesküll ja Rein Puhke pingutuse-na, et saaks peale tööd treenida. Sellel rajal peeti haaravad teatevõistlused PKV karikatele.

80ndate lõpus ja 90ndate alguses on silmapaistvaid tegusi teinud Jaan Olvet ja Kuno Rooba suusatasutamises. Kuno on saavutanud N Liidus hõbemedali noorteklassis ja osalenud maailmakarika etapidel taliorienteerumises. Tütarlastest oli edukaim Annely Kesküll.

Ja olemegi jõudnud tänapäeva,

kus üritame Tapa suusaelu klubbivormis edasi viia ja noortele tegevust pakkuda. Põhilised treeningrajad on Männikumäel, Rutkastes ja Jänedal. Klubi saab tänavu 10-aastaseks. Raili ja Kuno Rooba õpilased on saavutanud häid kohti murdmaal ning suusorienteerumises.

Palju "tegiijaid" jäi sellest ülevaatest välja, palun mitte solvuda! Tere tulnud on fotomaterjal ja edu lood, sest ees on veel palju juubeleid.

Kaido Lanno,
MTÜ Männikumägi

Kodu tuleohutuks!

Päästeasutused panevad üha enam rõhku ennetustööle

Eelmisel aastal valminud päästeala ennetustöö strateegia näeb tänavu ette ulatusliku aastaringse tegevusprogrammi, mille keskmes on projekt "Kodu tuleohutuks!"

Päästeasutuste analüüs näitab, et tulekahjud, mille tagajärjel saavad vigastada ning hukkuvad inimesed, leiavad aset valdavalt kodudes ning kodude tuleohutus on kujunenud peamiseks valupunktiks.

Projekti „Kodu tuleohutuks!“ algatamisel sai otsustavaks kurb statistiline tõdemus, et igal aastal hukub Eestis tuleõnnetuste tõttu keskmisel 140 inimest. Läänud aastal oli see arv 164. Peamised tulekahjude tekke põhjused on hooletus lahtise tule kasutamisel, hooletu suitsetamine, küttekollete nõuetele mittevastav kasutamine või paigaldus, aga ka rikkis elektriseadmed.

Tulesurmade põhjuste taga peituvad mitmetahulisel probleemid, mille lahendamiseks ei piisa ainult päästeasutuste tegevusest. Kodude tuleohutumaks muutmisel ning inimeste elu ja vara kaitsmisel on päästeasutused alustanud aktiivset koostööd maavalitsuste, kohalike omavalitsuste, meedia, vabatahtlike organisatsioonide ja ettevõtjatega. Täname kõiki oma koostööpartnereid, kes peavad oluliseks elanike turvalisuse tõstmist.

Leidmaks võimalusi toetada ja nõustada inimesi tuleohutust puudutavates probleemides, on uut laadi probleemidele lähenemine päästeala töötajate tehtavad kodukülastused, mille eesmärk on nõustada inimesi nende kodus ning individuaalsetest vajadustest lähtuvalt. Kodukülastuste käigus kedagi ei trahvita, vaid fikseeritakse olukord ja arutatakse lahendusi kodu võimalikult tuleohutumaks muutmiseks.

Igähel on võimalik kutsuda oma koju päästetöötaja, helistades päästeala infotelefonile 1524 või

andes oma soovist teada kohalike omavalitsuste kaudu korraldatud suveüritustel, millel osaleb päästeteenistuse infotelk. Kodukülastused kestavad maikuu lõpust kuni septembrikuu lõpuni. Novembris aga loositakse külastatud kodude seast välja auhinnaasaajad.

Samuti on päästikeskuste tuleohutusjärelvalve bürood hakanud lisaks uurimistoimingutele oluliselt enam tähelepanu pöörama ka tuleohutusealaste selgituste ja teabematerjalide jagamisele.

Märtsi lõpus toimub ulatuslik meediakampaania suitsuanduri tutvustamiseks ning sügisel on tähelepanu keskpunktis küttekollete tuleohutusega seonduv.

Selle aasta algusest toetab ennetustööd ka päästeala infotelefon, mille kaudu on võimalik saada teavet korstnapühkijate ja tuleohutusejärelvalve inspektorite kontaktandmete kohta, samuti ennetusalaste sündmuste, ennetustöö korraldajate ja kohalike päästekomandode jms. kohta.

Kõiki projektis kavandatavaid tegevusi läbib sõnum on, et kahjutuli saab alguse pisiasjadest ning õnnetusi võib juhtuda igapäevaga. Turvalisuse tagab, kui inimestel on selles olemas valmisolek. Ettevalmistus aga tähendab nii teadmisi, oskusi kui ka vahendeid.

Tagasisidet projekti tulemuslikkusest antakse koostööpartneritele ja meedia kaudu ka avalikkusele.

Meeldiv on tõdeda, et algatatud projekti suhtes on positiivselt reageerinud enamik Ida- ja Lääne-Virumaa kohalike omavalitsusi ning kolmandik neist toetab projekti ka omapoolse materiaalse panusega.

Täpsemat teavet „Kodu tuleohutuks!“ projekti läbiviimise kohta saab Ida-Eesti Päästikeskuse Ennetustöö büroo juhatajalt Marika Uussalult, tel 5342 8860, e-post: marika.uussalu@rescue.ee

Marika Uussalu

Doonoripäev Tapa kultuurikojas

27. märtsil kell 11–15 toimub Tapa kultuurikojas (Turu 8) järjekordne doonoripäev. Verekeskus ootab kõiki Tapa inimesi verd loovutama, sest see on erakordne võimalus aidata raskest seisundis patsiente, kelle rollis võivad ühel päeval olla ka meie sõbrad, lähedased, tuttavad või õnnetu juhuse tõttu meie ise.

Doonoripäeva külastamiseks tuleks varuda umbes tund aega, millest vere loovutus võtab 5 kuni 10 minutit ning ülejäänud aeg kulub ankeedi täitmisele, meditsiinilisele läbivaatusele ning väikele puhkusele peale vereandmist. Vereandmise käigus võetakse doonorilt 450 ml verd – see on kõigest 8% kogu täiskasvanu inimese verest, mis taastub keskmiselt 72 tunni jooksul.

Doonoriverd vajatakse iga päev ja iga annetatud veredoos päästab kellegi elu, sest verd ei ole võimalik tööstuslikult toota ja vere ainsaks allikaks on doonor. Annetatud verd kasutatakse iga päev rasketel operatsioonidel, sünnitustel,

patsientide raviks verejooksu, raske trauma, aneemia, leukeemia, vähktõve, maksahaiguste, põletuste ja paljude teiste haiguste puhul.

Doonor saab vere loovutuse eest hea enesetunde, et on kedagi aidanud, regulaarse doonori tervis on verekeskuse arstide valvsa kontrolli all. Lisaks sellele saab iga doonor tänuväheks väikese kehakinnituse ning kinkepaki verekeskuse poolt.

Tule doonoriks, kui oled:

- * terve, ei põe hetkel mõnda viirushaigust ega tarvita ravimeid
- * puhanud ja söönud
- * kehakaaluga üle 50 kg
- * 18–60-aastane

Viimasest vereandmisest peab olema möödunud mees 60 päeva ja naine 90 päeva.

Vere loovutusele tulles võta kindlasti kaasa pildi ja isikukoodiga isikut tõendav dokument!

Tule doonoriks – sina saad aidata!

www.verekeskus.ee

Marina Talisainen

TEATED - KUULUTUSED - TEATED

Müüa väiksem **maja** Tapa kesklinnas (väike korras aed, 2 kasvuhoonet, saun, uued aknad). Tel 5815 6726

Müüa 1-toaline korter Tapa kesklinnas. Tel 553 7422

Soovin pikemaks ajaks **üürida** 1-toalise ahiküttetega korteri. Tel 5647 1784, 327 7182

Soovin osta maad Jootme külas ja selle lähimbruses. Helistada telefonil 5810 397

OÜ Multivarius müüb tooreid ja kuivi küttepuid, transpordi võimalus. Kuulutus ei aegu. Tel 501 3862

OÜ Puusõber müüb aasta läbi KÜTTEPUID lõhutud ja sobivas mõõdus. Kogused täpsed ja mõõdetavad, puud koormasse laotud. Fimal on pikaajaline küttepuude tootmise kogemus. Tel 5660 7450

Ravimassaaz, kosmeetika: näopuhastus, näomassaaz, näomaskid, näole raviprotseduurid. Pikk 19, Tapa, tel 554 0210

Takom VM OÜ

1. Liiva, killustiku, purustatud kruusa ja sõelmete müük.
2. Saematerjali (lauad, prussid) müük.
3. Sõiduauto rehvide müük, remont ja vahetus
4. Ka kasutatud sõiduauto rehvide müük.
5. Lumetõrje.
6. Küttepuude, turba ja puitbriketi müük. Kivisõe müük.

Takom VM OÜ, Õuna 15, tel 322 0028.

Elion teatab, et Digi-TV (IPTV) jõudis Jänedale.

19.-27.03.07 asendab Tapa valla volitatud vet-arsti Piret Virki tööpiirkonda vet-arst Maie Kommusaar. Tel 521 1152

Polügoonil toimuvad laskmised järgnevatel aegadel:

28. märtsil kell 6-18
29. märtsil kell 6-18
09. aprillil kell 8-24
10. aprillil kell 8-24
11. aprillil kell 8-24
12. aprillil kell 8-24
13. aprillil kell 8-24
14. aprillil kell 8-24
15. aprillil kell 8-24
25. aprill kell 00 kuni 26. aprill kell 24
26. aprill kell 22 kuni 27. aprill kell 16

Silvester Jürjo,
Tapa Väljaõppekeskuse kaplan
teabehvitseri ülesannetes

Avaldame kaastunnet Kristo Danilsonile **kalli ema** kaotuse puhul. Klassikaaslased Tapa gümnaasiumi 78. B-lennust.

Võtame tööle LOGISTIK-LAOHOIDJA (mehe).

Vajalik arvuti kasutamise oskus ja veoautojuhiluba. Info telefonil 325 8900. CV saata hede@segers.ee

TAPA MUUSEUMIS

Urve Laiduse maalid ja piltvaibad Tiidu Koovi portselanmaalid ja tikandid

Avatud T, N 10-12, 14-17; L 10-14
Tapa, 1. Mai pst 34, tel 322 0060

Lp Tapa valla korteriühistu juhid ja juhutuse liikmed

31. märtsil algusega kell 10 toimub Tapa kultuurikojas Turu tn 8 INFOPÄEV.

10.00-10.20 Avasõna: Tapa vallavalitsuse abivallavanem Teet Koitjärvi
10.20-10.35 Kaugkütte Termoring Grupp OÜ juhataja Aleksander Sile räägib tegevusest ja plaanidest soojatootmisel
10.35-11.30 Kaugküttele elamute küttesüsteemide energiasäästlikuks muutmine: lektor Vladimir Kopõltsov Viljandist on tegelenud 1992. a elamute küttesüsteemide renoveerimisega ja automatiseerimisega. KÜ tegevdirektor
11.30-12.00 Kohvipaus
12.00-12.30 Energiaauditi vajalikkusest ja riiklikest toetustest, kuidas väärtustada KÜ juhi tööd: lektor Tiina Laas (Tartust)
12.30-13.00 Veebipõhine korteriühistu raamatupidamise programmi tutvustus: OÜ Tarkvaralabor Peeter Lind (Tartust)
13.00-14.00 Küttesüsteemide tasakaalustamine ja radiaatorite tõhus pesemissüsteem: lektor Vladimir Kopõltsov
14.00 Lõpetamine
Korraldaja Peeter Lauring, tel 5664 8310

Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus koos MTÜ Loometööga kutsutab FILEEPITSI KOOLITUSELE

24. ja 25. märtsil kell 8.30-16 14. ja 15. aprillil kell 8.30-16

Õpetaja Silja Nõu ERKL-ist. Osalustasu 4 päeva eest kokku 120 krooni. Kanda rahanduse arvele. Eelregistreerimine telefonil 528 7107, loome@hotmail.ee Kaasa võtta fileenõelad komplektis pulkadega. Tegemiseks tugevat siledat niiti (kõige jämedam heegelniit) Pitsidel on meie rahvarõiva ilustamisel väga tähtis osa. Pits oleneb alati rõiva iseloomust, mille juurde ta kuulub. Fileepitsi ehk võrkpitsi on esinenud käistel ja tanudel. Sellist pitsi on võimalik kasutada ka tänapäevarietuses, kardinates, linikute jm tegemiseks. Pitsi tegemiseks sõlmitakse enne keerdniidist võrk nagu kalavõrk, aga peenesilmalisem. Hiljem tikitakse sellele võrgule kiri sisse.

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Viktor Sepp (Tapa)
05.12.1951 - 23.02.2007

Raul Villup (Tapa)
04.03.1932 - 24.02.2007

Emilie-Rosalie Viktor (Tapa)
02.06.1916 - 25.02.2007

Anton Ulasevitš (Tapa)
01.02.1919 - 25.02.2007

Herli Õun (Tapa)
23.12.1957 - 25.02.2007

Elizaveta Videvik (Tapa)
19.10.1922 - 27.02.2007

Leoniida Kungla (Tapa)
11.02.1919 - 01.03.2007

KUHU MINNA?

TAPA KULTUURIKOJAS

märts-aprill 2007

20.03 kell 20 Kino
22.03 kell 13 Pensionäride klubi Kanarbik pidu – Kevadele vastu tantsu ja lauluga. Osavõtumaks 5 kr
24.03 kell 14 Kontsert „Esimesed kevadised helid“. Kaastegevad MTÜ Orpheus ja Tapa linna kollektiivid. Tasuta
24.03 kell 19.30 Külas Anne Veski – kontsert ja tants. Laudadega pidu – kiirustage! Pääsmed 150 kr ja 250 kr
27.03 kell 10.30 Doonoripäev
27.03 kell 20 Kino
29.03 kell 19 Komöödiateatri etendus „Ürgmees“. Pääsmed 80 kr ja 100 kr
03.04 kell 20 Kino
08.04 kell 16 Tapa orkestri kevadkontsert
10.04 kell 20 Kino
12.04 kell 19 Mihkel Mattisen – “Klassika superhitid klaveril”. Pääsmed 80 kr ja 100 kr

LEHTSE KULTUURIMAJAS

märtsi II pool 2007

18. märts kl 12 Lehtse külakilb 5. mäng. Jätkub V hooaeg! Nupukad võivad alati liituda! Võistkond – kuni 4 liiget. Täiskasvanuil osamaks 15 kr
23. märts kl 19 Hei, teatrisõber! Rakvere Teatri etendus „GUPI“. Pileti hind 80 kr, soodus 60 kr
NB! Tapa rahvas! Buss väljub keskvaljakult kl 18.30 (sõidu hind 15 kr). Piletite ettetellimine ja tasumine Lehtse kultuurimaja (tel 83 3350, 521 8398, e-mail: lehtse.kultuurimaja@tapa.ee); Tapa kultuurikoda (tel 322 0061) ja Tapa Buss OÜ (tel 322 0019 – kontor avatud kl 8-12)
TELLIMINE 21. märtsiks – kiirusta!
24. märts kl 12 Klubi Ehavalgus korraldab talvelõpupeo. Oodatud on Tapa valla pensionäride klubid! Esinemised, ühislaulud, -tantsud, -mängud jms. Külaliseks Voose klubi Ehavalgus. Osamaks 15 kr
26. märts kl 13 Ehavalguse jututuba Mälutreening. Läbi viib Anu Jonuks. Istume ühises teelauas. Üritus tasuta

7.aprillil kell 20

MMM-õhtu ehk Mõnusate MuusikaMeeste pidu

Tule hooaja viimasele ja parimale peole – tantsid tallad alt!!!

Tantsuks mängivad mitmed bändid ja pillimehed lähemalt ning kaugemalt. Muusikat seinast-seina. Peole on oodatud mõnus ja tantsuhimuline publik! Üritus toimub 4. korda! Publik valib lemmikud! Eelregistreerimine laudadesse 5. aprillini! (tel 383 3350 ja 521 8398) Pääse 50 kr

UUED VALLAKODANIKUD

Marjana Frolova (Tapa) 19.02.2007

Johann Peter Grave (Jäned) 24.02.2007

Valter Vösuri (Tapa) 19.02.2007

Kristjan Gunnar Jeltsov (Rägavere) 05.03.2007

Tapa valla ajaleht Sõnumed - Roheline tn 19, Arenduskoda Üldinfo – tel 325 8690, faks 325 8695.

Ajalehte saab lugeda – tapa.ee/arenduskoda/ajaleht, e-post: arenduskoda@tapa.ee, heiki@tapa.ee Toimetaja Heiki Vuntus – tel 325 8696, mobiil 5648 5208 Küljendaja Liina Kald – tel 322 9673, mobiil 528 7998 Trükitud trükikojas Agur – Pikk 16, Rakvere, tel 322 3999 Trükiarv 3600. Leht ilmub kaks korda kuus. Kuulutuste vastuvõtt Roheline tn 19 E-R kell 9-16. Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.

Et hoida ära arusaamatusi peab lehematerjal olema toimetuses hiljemalt lehe ilmumise nädala esmaspäeval kell 16.

Metsas kasvab tulu

Kõigi erametsaomanike vahel, kes võtavad müügi ette enn

Stora Enso istutab Sulle

Tutvu tulelillaga: **www.storaenso.com**, Kampania reeglid leiad samalt aadressilt.

Tule ja küsi lähemalt - Stora Enso Rakvere metsakontorist aadressil Napi tee 2A, Napi Telefon 322 5951, faks 322 5958. Ostajaht Endel Männiste telefon 505 7011